

2^e Jaargang N^r 1.

Januari 1927.

OOSTVLAAMSCHE ZANTEN

Mededeelingen van den Bond

VAN

Oostvlaamsche Folkloristen

DRIEMAANDELIJKSCH TIJDSCHRIFT

Drukkerij Van den Broeck Jacobs en Zoon, Aalst.

- INHOUD -

---

1. — Officieel gedeelte : Verslag over de algemeene vergadering van 24ⁿ October 1926.
2. — Wat beteekent de « Mei » op een nieuwgebouwd huis. (Prof. Dr De Keyser).
3. — Het Hoekje van den Navorscher.
4. — Zanten : Landbouwliedereen. (Prof. Dr Blancquaert)
5. — Volkshumor : Lijst der reeds aangeteekende en verzamelde bij- en spotnamen van Oostvl.-Gemeenten (F. Van Es).
6. — Boekbesprekingen.

Belangrijk Bericht

De leden worden verzocht hun bijdrage voor 1927 te storten op de postcheckrekening 171.180 (F. Van Es, Aalst). Degenen, die in 1926, 12 fr. gestort hebben, hoeven slechts 6 fr. te betalen voor gansch den nieuwen jaargang, de anderen 12 fr.

Bij dit n^r hooren twee bijvoegsels.

OOSTVLAAMSCH ZANTEN.

Mededeelingen van den Bond van Oostvlaamsche Folkloristen.

DRIEMAANDELIJKSCH TIJDSCHRIFT.

De leden ontvangen de mededeelingen gratis
Jaarlijksche bijdrage voor het lidmaatschap :
12 frank

Redaktie: Albrechtlaan, 5, Aalst.
Postcheckrekening 171,180.
F. Van Es, Aalst.

Prijs per n^o: 3 fr.
Bijzondere prijzen voor openbare boekerijen

OFFICIEEL GEDEELTE.

Algemeene Vergadering van 24 Oct. 1926.

Lokaal: Notarissenhuis.

Om 10 uur opende de Voorzitter, Prof. Dr De Keyser, de vergadering en heette de opgekomen leden welkom.

Daarna las de Sekretaris het verslag voor, waarin hij o. a. meldde, dat de stad Gent aan den Bond toelaat gebruik te maken van het gewezen oudheidkundig museum der Lange Steenstraat, om er zijn verzamelingen te bergen en er een folklore-museum in te richten. De toestand der kas mag ook bevredigend genoemd worden.

De hh. Senator De Blicck (Aalst), Scheerders- Van Kerckhove (St. Niklaas), G. Van Driessche (Lokeren), alsook de stad Aalst werden als beschermende leden aan de vergadering voorgesteld.

Na een lange bespreking werd er besloten een folkloristische tentoonstelling in den loop van December in te richten en te dien einde een kommissie benoemd, bestaande uit het bestuur en de heeren hh. Soenen, de Tracy, Van den Broucke,

De Raedt en A. Van Werveke. Aan verschillende verzamelaars zal gevraagd worden hun folkloristische verzamelingen voor de tentoonstelling in bruikleen te willen afstaan.

De Voorzitter stelde ook voor, dat de Bond zijn hulp en bescherming zou verleen en aan de uitgave van folkloristische werken door zijn leden opgesteld, natuurlijk bij voorkeur werken, die een Oostvlaamsch karakter hebben.

Daarna legde Prof. De Keyser uiteen, naar het model van het folklore-museum te Dresden, hoe men best aan dergelijke instelling inrichten kan. Spreker voorziet twee afdeelingen : één uitsluitend gewijd aan de verzamelingen en de andere voor de ensembles (boerenkeuken, binnenkamer, weefkamer, enz.) Zijn zienswijze genoot de volle instemming der aanwezigen en verschillende leden beloofden hun medewerking bij het verzamelen van folkloristische voorwerpen.

Daarop sloot de Voorzitter met een dankwoord de vergadering. 's Namiddags werd het Bijloke-museum bezocht, onder de kundige leiding van den heer Van Werveke, die door zijn leerrijken en methodischen uitleg over de oudheidkundige en folkloristische schatten in dit prachtig gebouw bewaard, de leden een paar genoeglijke uren bezorgde. Aan hem onzen hartelijken dank !

Wat beteekent de "Mei", op een nieuwgebouwd huis?

In Oost-Vlaanderen was kort geleden nog algemeen het liefelijk gebruik in zwang, dat bij het voleindigen van het metselwerk van een in aanbouw zijnde huis, de metselaar of diens knape een "Mei", bevestigde aan keper of schouw.

De eigenaar van het nieuwe huis was dan gehouden aan den aannemer een kleine som te schenken om als drinkgeld aan de bouwwerklieden te worden uitgedeeld.

Het is ons opgevallen dat sedert eenigen tijd, meer bepaald in de steden, maar ook reeds op den buiten, de "Mei", tegenwoordig nog al eens vervangen wordt door een vlag, de Belgische driekleur. Dit is, meenen wij, een nieuw, na-oorlogsch gebruik, dat waarschijnlijk uit de Westvlaamsche frontstreek, de streek van de verwoeste gewesten, waar in de laatste jaren

met vaderlandslievende bezorgdheid veel heropgebouwd werd, afkomstig is. Misschien kunnen onze Zanters ons hierover inlichtingen verschaffen. In allen gevalle de aloude "Mei" „ loopt gevaar, zooals dit overigens in het Noorden van Nederland gebeurd is, door een nieuw zinnebeeld te worden verdrongen. We ontkennen niet dat het nieuw zinnebeeld beteekenis kan hebben voor de door den oorlog platgelegde en thans heropgetrokken huizen, maar voor totaal nieuwe woningen heeft de vlag geen zin.

Heeft de "Mei" „ op een nieuwgebouwd huis dan wel een zin? Ongetwijfeld, al worden hier soms van elkaar afwijkende verklaringen verstrekt.

Vele menschen zijn namelijk de meening toegedaan dat de "Mei" „ op het huis geplaat wordt ten teken dat het onder dak is, dat het desnoods door den eigenaar of den huurder kan betrokken worden. Hoe logisch die gevolgtrekking tegenwoordig lijkt, toch is ze niet heelemaal juist. Inderdaad, in vele gevallen wordt de "Mei" „ geplaat nog vóór het nieuwe huis onder dak is, vóór de pannen op de bebording (panlatten) worden gelegd.

In streken waar de houtconstructie belangrijker is dan het metselwerk, uitsluitend gebruikt voor de fondamenteen, zijn het de timmerlieden van het dakgestoelte, die den "Mei" „ op den vorstbalk steken. In Duitschland bijv. noemen de timmerlieden zulks "richten" „ (eig. : oprichten), "d. h. der fertige Dachstuhl mit einem bebänderten Bäumchen oder Kranz schmücken" „ (1) (overdrachtelijk : feestvieren).

Ook Prof. J. Schrijnen kent het gebruik, dat hij "richtmei" „ (2) noemt : "die op het dak gezet wordt, als men "gericht" „ d. i. het huis onder de kap gebracht heeft „. Hij voegt er aan toe dat "in het Noorden van ons land (Nederland) dit dichterblijk en sprekend gebruik verdwenen [is] en men nog slechts een versiering met de vlag kent „. Evenals de oogstmei, de liefdemei, de bruidsmei, de schutsmei leidt hij naar het voorbeeld van Mannhardt (Baumkultus) de richtmei af van den grooten Meiboom, het bekende vruchtbaarheidssymbool.

---

(1) E. H. Meyer - Deutsche Volkskunde - Berlin - Leipzig - de Gruyter, 1921, bl. 208.

(2) Jos. Schrijnen - Nederlandsche Volkskunde - Zutphen - Thieme, 1916 I bl. 172-73.

Dat de "richtmei", ook voor een andere uitlegging vatbaar is dan deze van een vruchtbaarheidssymbool leert ons de hypothese van den Franschen folklorist P. Saintyves (1). Deze ziet namelijk in het "meitak", thema de versmelting van verschillende ritussen :

- 1e een welvaart-ritus (rite de prospérité),
- 2e een eigendoms-ritus (rite de possession),
- 3e een bouw-ritus (rite de construction).

De "richtmei", zoekt hij te verbinden met een eigendoms-ritus, ons bekend uit de beleening van een vazal door een leenheer met een takje en een graszode van het beleende goed : " La branche d'arbre était employée, comme la motte de terre ou de gazon, pour la tradition d'un fonds. C'était sur le fonds même qu'on prenait le rameau „. (Ducange III, 1524).

" En Bourgogne, lorsque les maçons ont achevé l'édification des murs et parfois même avant que le toit soit posé, on attache à la cheminée une forte branche verte, le plus souvent un jeune sapin. Parfois même on le plante devant le seuil. On trouverait sans doute ailleurs des coutumes semblables „.

De band, die Saintyves tusschen die twee gebruiken trekt, is o. i. tamelijk los en voorloopig niet overtuigend.

De beteekenis van een symbolisch gebruik kan zeer zeker evolueeren, denken we maar aan den overgang van "meitak", tot vlag, maar het is weinig waarschijnlijk dat twee ritussen met een zoo verschillende beteekenis als inbezitneming van grond en bouw van een huis, die tot op dezen dag nog altijd als gescheiden worden gedacht, zich zouden versmolten hebben tot een enkel gebruik : de Meiplanting zooals ze in Bourgondië geschiedt.

Wie er op bedacht is dat meest al de gebruiken, die in verband staan met het opbouwen : b. v. eerste steenlegging, tot en met het betrekken van de nieuwe woning ; b. v. inbranden, tot doel hebben de kwade geesten te verdrijven zal er wel iets voor voelen. de Mei op een nieuwgebouwd huis niet als vruchtbaarheidssymbool, maar als een geestverdrijvend of beschermend middel van het tot een gelukkig einde gebrachte onderneming te beschouwen.

---

(1) P. Saintyves - Essais de folklore biblique : La Verge fleurie d'Aaron - Paris - Nourry - 1923, bl. 104.

O. i. is de "richtmei", volkomen gelijk te stellen met de door de tegenwoordige stroo- of rietdekkers als versiering aangebrachte "tuiltjes", (bouquets) op de hoeken van het dakgestoelte onzer nog met stroobedekte boerenhuizen.

Het is vrij algemeen bekend dat deze tuiltjes vervormingen zijn van de Germaansche Hamers van Donar (Thor), die de huizen onzer Germaansche voorouders moesten helpen beveiligen tegen blikseminslag en zijn gevreesd gevolg: het kraaien van den rooden haan over huis, schuur en stal. Onder christelijken invloed hebben die heidensche zinnebeelden zich een eerste maal gewijzigd tot kruisen — nog hier en daar bewaard gebleven — en zich van lieverlede te ontpoppen tot de heden nog in gebruik zijnde "tuiltjes".

Finis coronat opus: het einde bekroont het werk. Zou het niet jammer zijn dat de "richtmei", uit onze hedendaagsche, alles normaliseerende, betonneerende en vervlakkende beschaving zou verdwijnen? Het zij ons derhalve toegelaten bij deze gelegenheid een beroep te doen op de goede-smaakgevoelens van onze bouwkundigen uit Vlaanderen, die zooveel voelen voor de stoffelijke aanpassing van het landhuis bij het Vlaamsche landschap. Laten ze ook de geestelijke aanpassing van woning en streek in eere houden.

Een "Mei", siere nog lang de nieuwgebouwde huizen in ons vaderland!

Dr P. De Keyser.

NASCHRIFT: Na het schrijven van het bovenstaande, trof het mij in een studie van den Belgischen oudheidkundige Martin Schweisthal (*Histoire de la maison rurale en Belgique, Bruxelles, 1906*) het volgende te lezen: "La plantation du marteau de Thor, maintenant remplacée par celle du mai, était sans doute accompagnée anciennement d'une sorte de consécration de la maison qui a survécu dans les libations dont on arrose aujourd'hui le mai dressé lors de l'achèvement de la charpente. En Allemagne pourtant, beaucoup d'usages anciens se sont maintenus; le mai, rappelant l'usage belge dont nous venons de parler, se compose d'une croix ornée d'une couronne faite de neuf plantes différentes, dont l'herbe de Saint-Jean, le millepertuis, qui passait pour préserver tout particulièrement contre les maléfices. Le maître-charpentier, après avoir fixé le mai, vide son verre et le rejette au loin, pour qu'il se casse en mille morceaux, et prononce un discours, souvent très original. Il serait curieux de rechercher encore d'autres analogies entre les usages belges correspondants et ceux de l'Allemagne".

P. D. K.

Het Hoekje van den Navorscher.

Vraag n° 5. Kent iemand den tekst (met varianten) en de wijze van het lied : *Het Kalfken Mozes*, en de liederen van de *Vlooi*, (behalve degene, die voorkomen in de *Vlaamsche Zanger*). (P. V. d. B. Hamme).

Antwoord op vraag n° 4. — P. D. K. Gent. (October 1926).

Ook te Aalst heeft gedurende ten minste 164 jaar het Ros Beyaert “ zijn ronde gemaakt „. P. Van Nuffel wijdt in zijn interessant werk : *De Omgang met het Allerheiligste te Aalst* (1922, Samenwerkende Drukkerij “ De Vooruitgang „, Aalst, blz. 12-15) een klein hoofdstuk aan het Aalstersche afbeeldsel van 't paard van Reynout.

Na eenige algemeene beschouwingen over de geschiedenis van 't Ros, deelt de knappe Aalstersche geschiedschrijver het volgende mede (blz. 14-15) : “ Terwijl het berucht paard reeds ten jare 1464 in de processien van Dendermonde en Mechelen werd opgemerkt, zien wij het slechts te Aalst 33 jaren later, bepaaldelijk in 1497, verschijnen.

“ Tpersonaige van tRos Beyaert „ (1528) behoorde aan de nering der winkeliers, die Sint Niklaas voor schutsheilige hadden. In de processien van 1519, 1520 en 1521, werd het paard gedragen door de gezellen der Kattestraat, en, na den omgang gebracht naar de Zoutstraatpoort, in den Blauwen Toren, “ daer tsalpeter in leyt „ (Stadsrekening 1443). Nadien werd het Ros bewaard in het “Engienhuse „, op de Veemarkt, neven het “ pilloryn ofte scandpael „ (1492), en, in de XVIIe eeuw, in eene schuur van het Karmelietenklooster. De rekeningen over 1661 van 't Broederschap van Sint Niklaas vermelden eene betaling, gedaar aan Jozef Maes “ over tros Beyaert ghe draegen thebbene uyt den blauwen toren tot int clooster vande Carmelieten deser stede „.

De Winkeliers hadden binst dit jaar de schrijnwerkers Gaspar van Raffelghem en Peeter Smedt en den schilder Robrecht Mattelet met een kranige herstelling van hun paard gelast.

Later vinden we geen enkele vermelding meer van 't Aalstersche Ros Beyaert, alhoewel de herstelling in 1661 toelaat te vermoeden, dat het nog veel jaren kon dienst doen. „

I

Daar was een vrouw die spon, gi-de-pon Daar was een vrouw die
 (spon) al op een hou-ten wii-le-ken
 't i-e-te, wii-le, wii-le, wii-le uit-le-ken - al
 op een hou-ten wii-le-ken En da wii-le-ken brak in
 twee-gi-de-ge. En da wii-le-ken brak in (troce)

II

a)
 Ge-bu-ur-man Ge-bu-ur-man Hoe gaat het met
 uws, las, las Ge-bu-ur-man Ge-bu-ur-man Hoe
 gaat het met uws las Is het nu wat be-ter
 all 't in't voojaar wat, wat, wat Is het nu wat be-ter
 all 't in't voojaar (wat)

b) O'neen gebuur, o'neen gebuur,
 Nu heeft het van de mol, mol, mol.
 O'neen, gebuur, o'neen gebuur
 Nu heeft het van de-(mol.)

Tot hier P. Van Nuffel. Wij kunnen er nog het volgende bijvoegen : Op de spotprent van 1687, die de Opene brieven van Daegement versiert, waarbij de Maanblusschers (Mechelaars), na den pseudobrand van St. Romboutstoren, veertien steden voor het Zottengerechtshof van Gheel dagen (spotprent bewaard in het gemeentearchief te Mechelen), wordt Aalst voorgesteld door een plaatje, waarop het Ros Beyaert, stappend te midden van een optocht, afgebeeld is met de vier Heemskinderen. De volgende verzen lichten de plaat toe :

Die van Aelst oock met ons rallen,
En sy syn vol vreughd-geschallen,
Met hun schoon Sargi-peirt.
Sy en sien niet wat hun deirt.

Dat is een bewijs te meer, dat nog op het einde van de XVIIe eeuw het Ros Beyaert rondging in optochten te Aalst, en dat het vermoeden van den heer Van Nuffel gegrond is.

Sommigen beweren zelfs, bewering zonder grond nochtans, dat het Ros Beyaert door de Dendermondenaars aan de Aalstenaars zou afgenomen geworden zijn, wat aanleiding zou gegeven hebben tot het bekend liedje te Dendermonde gezongen :

't Ros Beiaard doet zijn ronde,
In de stad van Dendermonde,
Die van Aalst, die zijn zoo kwaad,
Omdat hier 't Ros Beiaard gaat.

F. V. Es.

Zanten. --- Landbouwliederen.

II/7 Het is mij een genoegen, hier, op aandringen van den Voorzitter en den Sekretaris van den Bond, 'een variante mee te deelen van het "Spinlied", onder bovenstaanden titel verschenen op p. 15 van n° 1, 1^e jaargang.

Bij deze variante valt op te merken dat zij niet meer gezongen wordt bij het spinnen zelf, maar gezelschapslied geworden is. Het slotwoord van elke strophe mag, op straf van een pand te moeten geven, door de meezingenden niet herhaald worden, en wordt daarom hier tusschen haakjes geplaatst,

Mevrouw E. Blancquaert zingt deze strophen — die blijkbaar nog enkel fragmenten zijn — tot vermaak van onze kinderen. Zij zelve heeft ze onthouden van hetgeen haar moeder, te Berlaere-bij-Dendermonde, rond 1900 nog zong. I ; II a, b ; III worden door mekaar gezongen. III is natuurlijk geen strophe van een spinlied, maar wordt op dezelfde wijs gezongen als I, en daarom ook hier meegedeeld (Voor I en II, zie bijvoegsel).

Daar ging ne man op zee, gidegee,
Daar ging ne man op — (zee)
Al met een mosselschuitje
Schuitje, schuitje, schuitje, schuitje, schuitje
Al met een mosselschuitje
En da schuitje brak in twee, gidegee,
En da schuitje brak in — (twee).

De muziek werd bereidwillig opgeteekend door een mijner leerlingen aan de Universiteit te Gent, Juffr. E. Van Crombrughe.

Mededeelingen van de hierbovenstaande strophen leek mij gewenscht om twee redenen : Zij kan, ten eerste, aansporen tot het opschrijven van andere varianten of fragmenten. Zij werpt, ten tweede, een eigenaardig licht op de manier waarop onze volksliederen, daar waar zij hunnen oorspronkelijken grond beginnen te missen, zich vervormen en.... uitsterven.

Deze strophen zijn inderdaad van landbouw- en schippers (?) liederen tot eenvoudige gezelschapsliederden geworden. Zij komen nog enkel voor onder den vorm van fragmenten. Zij worden door mekaar gezongen, bijna als een soort pot-pourri. De eenige band die ze nog bindt is, benevens de wijs voor I en III, het spelletje om, in plaats van het slotwoord van iedere strophe te herhalen, te stokken, en te zien of een der medezangers zich niet laat beetnemen. Naarmate dus het spinnen-met-de-hand zelf verdwijnt, verliest de inhoud van het spinlied, als werklied, zijn onmiddellijke beteekenis, de wijs blijft echter nog haar aantrekkingskracht behouden, redt nog een tijdlang de woorden ; deze geraken met andere fragmenten vermengd, en het geheel dient nog tot het bloot vermaak, ongeveer zooals ik mij uit mijn kindertijd — niet zonder weemoed — herinner een oud spinnewiel voor speelgoed te hebben gekregen en..... stukgespeeld.

Volkshumor.

Lijst der reeds aangeteekende en verzamelde Bij- en Spotnamen van Oostvlaamsche Gemeenten (1).

Bronnen en bibliographie : I. De Properheden van den Steden van Vlaendren, handschrift uit de XVe eeuw bewaard in de Koninklijke Bibliotheek te Brussel, afdeeling der handschriften, n^{rs} 837-845, f°s 106, 106 V^o, 107, 107 V^o; uitgegeven door : 1e) Fr. Jos. Mone van Karlsruhe in *Anzeiger für Kunde der teutschen Vorzeit*, 1835, blz. 299-300 (slordige uitgave), 1e) B^{on} de St. Genois in *Surnoms et Sobriquets donnés aux villes et villages de Flandre*, *Messenger des Sciences et des Arts de Belgique*, Gand, Hebbelynck, Tome VI (1838), blz. 13-24. 3e) De Raadt, *Les Sobriquets*, enz. (zie aldaar) (blz. 346-347).

II. *De Dene: Mijnen langen Adieu* (uit Testament rhetoricael) (1560), uitgegeven door ; 1e) B^{on} de St Genois (op. cit.) (1838) (slordige uitgave), 2^e) J. Winkler : *Studiën in Nederlandsche Namenkunde* (Haarlem, 1900).

III. J. Th. De Raadt, *Les Sobriquets des Communes Belges*, Constant Baune, Brussel, 1904.

IV. *De Potter en Broeckart : Geschiedenis der Gemeenten van Oost-Vlaanderen*, Siffer, Gent.

V. Jh. Le Harnay : *Les Sobriquets des Villes flamandes*. (*Bulletin des soirées populaires de Verviers*, VII (1878-79), n^r 8, blz. 113-126).

VI. A. Mertens, *Iets over de Spotnamen onzer Belgische steden*, (Antwerpen 1847).

VII. Dr J. Schrijnen, *Nederlandsche Volkskunde 2e deel*, blz. 68 en volg. Zutphen, Thieme en Cie.

VIII. Van Werveke A. : *Bij- en spotnamen der Gentenaars*, in zijn *Gentsche Oudheidkundige Kroniek* (*Het Laatste Nieuws* : 2, 9, 17, 23 Aug. 1925).

XI. J. Venemans : *Het Volksblazen in en om Limburg*. Hasselt, Limburgsche Drukkerij en Boekhandel, 1907.

---

(1) De spotgezegden en-rijmen, enz. komen later aan de beurt.

Verder de tijdschriften : 1) *Volkskunde* (o. a. : A. Verbraeken. Spotnamen der Wazenaars. XIX, blz. 194 en vlgg. A. Gittée : Steden en dorpen tegen elkander, V, blz. 125, 151, 167 en vlgg., V. Fris, Stropdragers, XXIII, blz. 242, enz.) 2) *De Toerist* (F. Van Es ; De Spotnamen der Gemeenten van het Arrondissement Aalst, IIIe, n^r 19, blz. 145-148, n^r 21, blz. 183-184, F. Van Es, De Spotnamen van de Wazenaars, IV, n^r 2, blz. 19-21) 3) *Nieuw Leven voor het Arrondissement Aalst* (H. Van Wilder ; Van Spotnamen, IIIe, Dec.-Januari 1910-11, blz. 44-46), 4) *Ons Volksleven*, enz.

- 1) AALST : a) *Witvoeten* : (in de XIVe en XVe eeuw) De Properheden (Witvoete van Aelst), De Dene (Witvoeten van Haelst), De Potter (Geschiedenis van Aalst), De Raadt.
- b) *Draaiers* (in de XVIe eeuw) : De Potter, De Raadt, J. Roegiers (Nieuw Leven voor het Arrondissement Aalst, III, n^r 2, blz. 24-27).
- c) *Ajuinpelders* ; De Raadt, De Cock (Oostvlaamsch lied uit Denderleeuw, *Volkskunde*, XI, blz. 201-203, 1^e str., 4^e regel : Pelt ajuinen, zei de(n) Aalstenaar), ook lied uit Dendermonde door J. Van de Velde in Wolf's Wodana meegedeeld, blz. 189, 6^e str. : Pelt ajuinen, zei de(n) Aelstenaar.
- d] *Ajuinboeren* ; De Raadt (nog gebruikt)
- e) *Ajuinen* : De Raadt (meest gebruikt)
- f) *Zotten* (vroeger te Dendermonde) : De Raadt, blz. 236.
Aelst, in het fransch Alost, is soo veel als Alstot,
Soo past den naem wel op hun reênloos redenslot,
Syn die van Aelst al sot, en gij een Aelstenaar,
Soo syt gy Cothem sot, oft niet seer verr'vandaer.
- Cothem had in 1754 een knaptand (kop van een visch), afgenomen in een vechtpartij van de Aalstenaars tegen de Dendermondenaars, openbaar opgehangen te Aalst (zie Dendermonde !)
- g] *Reepers* (van reep-hoepel) : De Raadt (niet meer gebruikt).
- h) *Saucissen* : De Raadt (werd gebruikt einde XIVe en begin XXe eeuw, in verkiezingstijd),

2. AKKERGEM : (Zie wijken van Gent).
3. ASPER : *Overscheldsche uitentuiten* : (te Gavere en omliggende gemeenten op den rechteroever van de Schelde) ; De Raadt.
4. AMENGYS (Amougies) : *les Viaux* (kalveren) : De Raadt.
5. ASSENEDE : *De Asseneedsche saluuts* : (saluut : soort van visch of Fr. salut ?) De Raadt.
6. BAARDEGEM : *Varinkdorschers* (varink-varen) (niet meer gebruikt) : Wauters (*Histoire des Environs de Bruxelles I*, blz. 514), De Potter (Baardegem), De Raadt.
7. BAASRODE : a) *Kalefaters* : De Raadt.
b) *Mosselboeren* ; De Raadt.
c) *Mosselmans* : Gittée (*Volkskunde*, V, blz. 132), De Raadt.
d) *Palingsboeren* : (te Lebbeke), De Raadt.
8. BALEGEM : a) *Jeneverdrinkers* : De Raadt.
b) *Haringeters* : (uit den volksmond).
c) *Haringkoppen* : (idem.)
9. BASSEVELDE : 1) *Basseveldsche ezels* : De Raadt.
b) *Basseveldsche meurdeneers* (moordenaars), De Raadt.
10. BELLEM : *Papeters* (te Hansbeke en te Zomergem) : D. R.
11. BELSELE : *Klokkelappers* : *Kroniek van Daniel Braem*, (foliant van 1740 in 't bezit van den Oudheidkundigen Kring van 't Land van Waes) (*Klocklappers*), De Potter (Belsele), De Raadt.
12. BENTHILLE ; *Gessniërs* [grassnijders] : De Raadt.
13. BERLARE : a) *Zandkrabbers* : De Raadt,
b) *Turfmakers* : De Raadt.
14. BEVEREN-WAAS : a) *Kantgaarders* : (vooral de mannen van Beversch Zillebeek, Mosselbonk) : Verbraeken (*Volkskunde*).
b) *Beversche ratten* : (uit den volksmond)
15. BOUCHAUTE : a) *Musseleters* : De Dene, (MusseNeters bij de St Genois).
b) *Bouchautsche grebschijters* (greb-greppel) : De Raadt.

16. BREIVELDE (gehucht van Grootenberge) : *Breiveldsche steenezels* (uit den volksmond te Sottegem).
17. BUGGENHOUT : *Boschuilen* : De Raadt (naar Ons Volksleven).
18. DAKNAM : *Hottentotten* : De Raadt.
19. DEFTINGE : *Raapeters* : De Raadt.
20. DENDERBELLE : *Denderbelsche koeien* (te Stekene :) De Raadt,
21. DENDERHAUTEM : a) *Asschepoefers* (niet meer gebruikt) : De Potter (Denderhautem) ; De Raadt.
b) *Houtemsche turfboeren* (nog gebruikt) : De Potter, De Raadt.
22. DENDERLEEUW : a) *De Scheeptrekkers* : Gittée (Volkskunde V, blz. 131), De Raadt.
b) *Zuipers* : De Cock (Lied opgeteekend te Denderleeuw - zie Aalst : 2e str. 4e regel : 't Zijn al zuipers (bis,) zei de(n) Denderleeuwenaar,) De Raadt.
23. DENDERMONDE : a) *Mackelheters* van Dendermonde : (Makereeters) : De Properheden, (Maেকেeters van Dendermonde bij De Dene).
b) *Knaptanders of Knaptanden* : (nog gebruikt) Wodana, blz. 189 (lied van J. Van de Velde, 9^e str. : Gij Knaptander, zei de(n) Dermondenaar).
Dendermonde door hun draeyen
Met hun knaptant henen swaeyen,
En verbreyden over al
Van het Maene brandts gheval.

Uit *Opene brieven van daegement van 2 Februari 1617*, waardoor de Maanblusschers (Mechelaars) 14 andere steden voor het Zottengerechtshof van Gheel dagen (Satiriek schrift met prent bewaard in het gemeentearchief te Mechelen).

- c) *Dendermondsche betooverde Klokspeelders* (einde XVIIe eeuw en in de XVIIIe eeuw): Nieuwen Klugt Almanak van 't jaar VII der Fransche Republiek ; gedicht van W. Caudron : Onderlingh verhael van het betooverd Klock-spel oft bijoord, voor gevallen

tot Dendermonde 1688 (uitgegeven door M. J. Broeckaert ; Twee spotdichten op Dendermonde van W. Caudron, Dendermonde, 1898) ; De Raadt

d) *Visschers* : De Cock (Lied-zie Aalst-5e str. : 'tZijn al visschers (bis), zei den Derremontenaar).

e) *Kopvleescheters* of *Kopvleesch* ; De Raadt.

f) *Scheeptrekkers* Gittée (Volkskunde, V, blz. 131), De Raadt.

g) *Mostaardeters* of *Mosterdpotten* : De Raadt.

h) *Dendermondsche Puffers* (boffers) : De Raadt.

i) *Flozeflikkers* (boffers) : De Raadt.

j) *Polydoorkes* (te Aalst, zinspeling op Polydoor De De Keyser, Dendermondenaar, die meier van Londen geworden is) : De Raadt.

24. DENDERWINDEKE : *De Menschen van Windik* (De Denderwindekenaars noemen zich zelf zoo) De Potter (Denderwindeke), De Raadt, Gittée, Van Wilder, (Nieuw Leven, enz. IIIe blz. 44.)

25. DESTELDONK : *De trotters of de Desteldonsche appel-trotters* : (trot-appelmoes) De Raadt.

26. DEINZE : a) *Garencoepers van Deynse* : De Properheden.

b) *Caerdemaeckers van Deynze* : De Dene.

27. EEKE : *Peperloeck-heters van Eeke* : De Properheden (waarschijnlijk peperkoeketers, zie Eekloo).

28. EEKLOO : a) *Peperloocketers van Eecloo* : De Dene (waarschijnlijk peperkoeketers, zie Eeke).

b) *Eekloosche ovenstokers*. *Wodana* (lied van Jaak Van de Velde, 9e str. : Stookt den oven, zei de(n) Eecloonaer).

c) *Eekloosche dobbelgebakken* : Gittée (Volkskunde V, blz. 167), De Raadt.

d) *Eekloosche verkens* : De Raadt.

e) *Eekloosche grebschijters* : De Raadt.

f) *Eekloosche windmakers* : De Raadt.

g) *Eekloosche winddraaiers* : De Raadt.

h) *Eekloosche zotten* : uit den volksmond

29. EENAME : *Klets Kloppen* : De Raadt.
30. ELENE : *De dommeriken* : De Raadt (nog veel gebruikt).
31. ERPE : *De dieven van Erpe* : Gittée (Volkskunde, V, blz. 132), De Raadt.
32. ERTVELDE : *Peerdesociseters* : De Raadt.
33. ERWETE GEM (*Ertegem*) : a) *Ertegemsche pikkels* (Sottegem) (uit den volksmond).
b) *Ertegemsche theeziokers*, (te Sottegem, uit den volksmond.)
34. EVERGEM : a) *Dansers van Evergem* : De Properheden ; Sacré en De Cort (Volksspelen en Volksvermaken, Merchtem, 1925, blz 23) ; De Raadt.
b) *Taatjespapeters* (taatjespap : pap van karnemelk, zurkel en aardappelen) : De Raadt.
35. EXAARDE : *De Dullen* ; De Raadt [" D'helft van Exaarde is dul, dul, dul ! „]
b) *Witvisschen* (witvisschen — personen, die na kwaad bedreven te hebben, zich trachten met verontschuldigen wit te wasschen. De Raadt.
c) *Exaardsche blauwbuiken* (meest gebruikt) De Raadt, (naar Ons Volksleven).
36. GEERAARDSBERGEN : *Hudevetters van Gherondsbergen* : De Properheden (*Huedevetters van Gheerdsberghe, hooghe gheresen* : De Dene ; uitgave de St Genois : hooghe gepresen).
b) *Bergkruipers of Bergklimmers van Geeraardsbergen* : De Raadt : (meest gebruikt).
c) *Bergpadden* : Gittée (Volkskunde, V, blz. 133), De Raadt.
d) *Stekskesmannen* (stekskes-solferstekjes) : Gittée [Volkskunde V, blz. 132], De Raadt.
37. GENT : a) *Mededrinkers* [in de XIVe eeuw-1325] [mede : drank uit honing en water] Van Werveke naar Chronicon comitum Flandrensium. [" potatores medonis „].
b) *Klauwaards* [in de XIVe eeuw] : Van Werveke.

- c) *Slapscheten* [in de XV° eeuw] : Van Werveke naar het Dagboek van Gent :
" Gij, slapscheten van Gent,
Die nu hebt 't regiment,
Wij zullen 't u niet meer gewagen,
Maar zullen 't eenen nieuwen Arteveld klagen „
- d) *Heeren* [in de XVe eeuw] : De Properheden, De Dene, Van Werveke, De Raadt.
- e) *Kaafvagers* [schouwvegers] [in de XVe eeuw] : Van Werveke.
- f) *Muiters* [in de XVe eeuw] : Van Werveke.
- g) *De Coppennollen* [ten tijde van den strijd der Vlaamsche gemeenten tegen Maximiliaan van Oostenrijk voor het voogdijschap over den onbejaarden Hertog Filips den Schoone. De leider der Gentenaars was Jan Van Coppenhole. De partijangers van Maximiliaan heetten : *Monetanen*, naar Moneta, bijnaam van dezen vorst, die zeer geldgierig was]. Fris [Kindergevecht te Brugge in 1489 in Volkskunde, XXII, blz. 53] naar Histoire des guerres et troubles de Flandres contre Maximilien, roy des Romains van J. Surquet, bijgenaamd Hoccalus, deel IV, blz. 573, uitg. J. J. De Smet in Corpus Chronicorum Flandriae, ook naar Despars [uitg. J. de Jonghe, deel IV, blz. 430].
- h) *Creasers of Creesens* [Krijchers] [begin der XVIe eeuw, naam gegeven vooral aan de haagpoorters : " en de als de voorn. haachpoorters of te anders gheseyt vremdelinghen, die hemlieden daer eerst den name ghegeven hadden [van Creesens, „ [Chronycke van Ghendt door J. Van den Vivere, uitgave De Potter, Gent 1885, blz. 110], zie ook Van Werveke.

Wordt voortgezet.

Boekbesprekingen.

Ons Heilig Voorgeslacht, door P. Van Nuffel, (Uitg. Vanden Broeck-Jacobs en Zoon. Aalst).

Onder den titel : *Ons Heilig Voorgeslacht*, verhaalt voor het volk de vruchtbare Aalstersche geschiedschrijver P. Van Nuffel, de geschiedenis van de heilige familie van Witger, burchtheer van Ham (Herdersem), echtgenoot van de heilige Amelberga en vader van de heiligen Reneldis, Emebertus en Gudula. Schrijver heeft uit de beste bronnen geput. De bekende legenden aangaande de heilige Gudula treffen wij aan in dit werk, dat warm aanbevolen wordt.

Kwâjongen of de lustige Folklore mijner Guitenjaren, door Dr W. Broeckaert, (Uitgeverij "Regenboog", Van Daelstr., Antwerpen-Borgerhout, 1926, 2^e uitgave, prijs 12 fr.)

Wij moeten Dr W. Broeckaert dankbaar zijn, in deze auto-biographie zooveel folkloristisch materiaal uit de vergetelheid gered te hebben. Geheel het leven van den Wetterschen guit, een veertigtal jaren geleden, wordt in dit aantrekkelijk boek omstandig en op humoristische wijze beschreven. De folklorist zal er een schat in vinden van kinderspelen — binnen en buiten de school — gezegden en spreekwijzen, rijmpjes, gewoonten, overleveringen, beschrijvingen van Wettersche typen, want niet alleenlijk het kinderleven wordt in dit werk beschreven, maar wij krijgen ook een algemeen overzicht van de folklore van 's schrijvers geboortedorp in al haar uitingen. Vooral de Oostvlamingen zullen hier dus hun gading vinden. Ongelukkig ontsieren veel zetfouten den tekst van dit anders zoo eigenaardig boek.

F. V. E.

MEDEDEELING : De folklore-tentoonstelling, tegen December a. s. aangekondigd, is uitgesteld tot Paschen, daar het oudheidkundig museum der Lange Steenstraat nog niet gansch ontruimd is. Deze tentoonstelling beoogt een algemeen overzicht der winter- en lentevermaken (kinderspelen en volksvermaken). De leden, die voorwerpen, die daarmede in betrekking staan, bezitten, worden verzocht den sekretaris te verwittigen en ze in bruikleen te schenken.